

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ
APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANA SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY.

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Ion D. Neagu-Negrilești. — *Regimul juridic al proprietății moșnenești.*

Tr. R. Scriban. — *Soarta copilului natural.*

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, s. I.* — Inchiriere. — Prelungirea contractelor. — Chiril. — Rectificare. — Situația valutară. (Dionisie Dumitrescu cu Ion Teulescu).

Secțiunea II. — Acțiune privată. — Despăgubiri civile. — Minor. — Achitare. — Responsabilitatea părinților. — Acțiune în daune. — Exercițiul ei înaintea instanțelor civile. (Ion I. Darie cu Ministerul Public).

Curtea de Apel din Iași s. II. — Inchiriere. — Legea proprietarilor. — Dreptul de proprietate asupra imobilului. (Solomon Segall cu Gh. Sp. Hasnaș).

Tribunalul Ilfov, s. I. c.-c. — Retract litigios. — Propunere. — Autorizația femeii măritate. (Alexandrina Preot Al. Nicoreanu cu Gh. Achim).

Bibliografie.

REGIMUL JURIDIC AL PROPRIETĂȚII MOȘNENEȘTI

Dobândirea dreptului și calității de moșnean în urma constituirii obștiilor de moșneni

Legiuitorul silvic dela 1910 și 1920, nu s'a ocupat în deajuns de fixarea normelor privitoare la pierderea și dobândirea drepturilor în Obștii — ulterior constituirii — și mai ales de precizarea normelor privitoare la observarea Obștiilor sub punctul de privire al titularilor de drepturi moșnenești.

Din cauza unor lacune adânc simțite și pe baza unei necesități practice incontestabile, am arătat prin presa juridică și în fața barei, insuficiența legii și nedreptățirea moșnenilor prin descomplicarea prin moartea titularilor a tabelilor de constituire. Instanțele juridice, în fața necesității pentru conservarea Obștiilor, au admis ca și dobânditorii de drepturi moșnenești care au titluri de pro herede, convenții, donații sau testamente să parvină nomine proprio în tabele, pe calea procedurii omisiilor din art. 35 c. silv.

În principiu, lacunele unei legi speciale se completează cu principiile dreptului comun.

Modurile de dobândirea drepturilor patrimoniale prevăzute în art. 644 C. civ. adică convențiu-nea, succesiunea, etc. sunt neînclăturate de legiuito-

rul silvic și sunt accesibile și drepturilor de moșne-
nie, care sunt tot drepturi patrimoniale.

Legiuitorul silvic a prevăzut chiar în art. 36 ali-
niatele 5 și 9 că înstrăinările și constituirele de
drepturi reale în Obștii au de efect substituirea
dobânditorului în locul cedantului, fie el vânzător.
donator sau testator.

Așa dar, în practică, Gh. Neagu poate vinde
dreptul său lui Taftă, Ion Neagu poate fi moșteni-
torul dreptului tatălui său defunct Dumitru
Neagu.

Cât timp Taftă și I. Neagu nu vor fi trecuți no-
mine proprio în tabele și în așezământul Obștiei,
ei vor fi tot streini de Obștie, neavând dreptul să
zică prezent la adunările Obștiei în locul autori-
lor lor.

Ce face cumpărătorul Taftă și ce trebuie să facă
moștenitorul Ion Neagu, pentru dreapta și com-
plecta valorificare a drepturilor lor?

Până acum îi trimeteam la acțiunea făcută îna-
ntea Tribunalului de Județ, contradictoriu cu re-
prezentanții Obștiei, îi osândeam la cheltueli mari
și drumuri atât de lungi și grele în cât să se lip-
sească de drept, devenit amar prin greutatea for-
malistică a legii.

Asemenea procedură prezintă greutatea nu nu-
mai pentru chinul moșnean scos din bârlogul
liniștit al obiceiului pământului, dar ceva mai mult
duce la o împietare asupra autorității de lucru ju-
decat pe care trebuie să-l aibe neștirbit hotărârile
judecătorești.

Procedul duce la încălcarea legii și pe cale de
consecință la neîncrederea în siguranța legii și a
ordinii în stat. Principiul *res judicata pro veritate
habetur* — nu-i desființat de legiuitorul silvic ci
din contra în mod expres este consfințit în art. 35
alinatul 1 și 2 din Codul silvic, care glăsuiește
astfel:

„După ce tabela a rămas definitivă și s'a trans-
cris ea constituie un titlu definitiv, pentru toți cei
ce au fost prezenți sau reprezentați în modul indi-
cat de această lege, înaintea uneia din cele două
instanțe de fond. Aceștia nu vor putea invoca în-
tre ei, sub nici un motiv și pe nici o cale, alte drep-

turi asupra imobilului decât cele prevăzute în tabelă”.

În speță, oare drepturile dobândite de Taftă și I. Neagu n'au fost trecute în tabelă pe numele vânzătorului și al lui decujus? Oare dobânditorii Taftă și Neagu nu sunt *ayants causes* ai autorilor intabulaților? Nu sunt ei una și aceeași persoană cu autorii lor în ceiace privește drepturile? Am credința că toată lumea cunoscătoare va răspunde da și în acest caz sunt de părere că, procedura din aliniatele următoare ale art. 35 c. silv. nu trebuie adoptată de alt cineva decât de omiși. Sediu juridic al metodei de urmat pentru intabularea numerelor noilor achizitori de drepturi moșnenești, scriitorul acestor rânduri îl găsește mai departe și anume în articolul 39 alin. 3 din Codul silvic unde stă scris:

„Tot în acest registru (registru în care trebuie trecut așezământul) se va trece de asemenea după cerere sau din oficiu, toate schimbările ce ar surveni posterior în drepturile fiecăruia din devălmași sau în alcătuirea așezământului, precum și orice indicațiuni se vor da judelei de Ocol de Ministerul Agriculturii și al Domeniilor, privitoare la supunerea pădurei și a gurilor regimului silvic, la amenajament sau regulament de exploatare, și, în fine, orice înstrăinări sau drepturi reale s'ar constitui de Obștie sau de unii din ei asupra proprietății devălmașe”.

De bună seamă că, dacă legiuitorul ar fi înțeles ca și dobândirea să pătrundă la tabele pe baza art. 35 c. silv. n'ar mai fi inserat aliniatul de mai sus în art. 39 c. silv. Ceva mai mult, deosebirea între omis și dobânditorii ulteriori de drepturi o fixează legiuitorul silvic în art. 39 alin. 4 unde zice:

„Dacă asemenea drepturi reale s'ar constitui înaintea Tribunalului, grefierul e dator din oficiu a le comunica judelei de ocol respectiv pentru a fi trecute și în acest registru”. De bună seamă acest aliniat e strâns legat de art. 35 c. silv. și-i aplicabil omișilor care au triumfat în cererile lor. Aliniatul 3 din art. 39 de mai sus stă în legătură cu art. 36 alin. 5 și 9, și în mod necesar și neîndoielnic constituie procedura de urmat pentru achizitorii de drepturi moșnenești.

În fapt însă e aproape imposibil ca judele de ocol să se intereseze și să completeze ex officio tabelele moșnenești. De aceia trebuie adoptată procedura trecerii în tabele pe cale de cerere din partea celui interesat sau trecerea pe baza cererii președintelui Obștiei făcută cu o cazia adunării de fine de an, pentru predarea gestiunii sale.

Cererea se va face fără timbru și se va adresa judecătorului de ocol care supraveghează administrarea averii moșnenești. Cumpărătorul va depune la aceasta, actul de cumpărătură, donatorul actul de donație, succesorul testamentar, va depune testamentul iar cei cu titlul de pro herede (moștenitorii) vor produce și alături la cerere actul de moarte al lui de cujus, actul de căsătorie în cazul când se moștenește tatăl — actul de naștere al solicitatorului și un certificat doveditor de numele și numărul fraților și a surorilor. Judele de ocol pri-

mind asemenea cereri individuale sau grupate le va examina și da o încheiere „dispunând a se face în așezământul Obștiei. în tabela ce face parte din sentința Tribunalului. transcris la No. mențione că moșneanul. dela No. . . . a murit la anul. . . . iar în dreptul său vor fi menționați fiii săi sau că în locul moșneanului X dela No. I. din tabela ce face obiectul așezământului Obștiei Z. se va trece cumpărătorul S. conform actului anexat și a dispozițiunilor art. 39 c. silv.

Numai înțelegând astfel legea și lucrând în consecință vom ajunge să punem ordinea în toate pentru ca dreptul odată stabilit prin hotărâri definitive opozabile *erga omnes* să rămână în autoritatea lui, iar moșneanul cumpărător sau fecior în loc de a-și cheltui sănătatea în praful drumurilor și punga în sala Tribunalului, să rămână la căminul său în lumea cea fără prihană a moșneniei lui. Pentru buna ordine în țară, pentru respectul legii, el va merge numai la Judecătoria de ocol, pentru a se adăogi numele lui în așezământ, după cum se fac asemenea mutații în registrele de asociați la Băncile populare satești.

Dacă nu se va proceda așa, nu vom mai avea nici Obștii și onorații reprezentanți ai Centralei Cooperativelor satești nu vor mai avea ce controla.

Ioan D. Neagu-Negrilești

Avocat

Prezident de obște moșnenească

IN PREAJMA REFORMELOR

Soarta copilului natural

Nedreptățile sociale clădite pe prejudecăți vechi au străbătut secolii, sămănând pretutindeni jale și durere.

În lumina civilizației actuale, a tendințelor spre umanitate, către mai multă milă asupra aproapei, apare figura plângândă a copilului natural, care n'a cerut nimănui ivirea sa pe lume, dar care are dreptul la adăpost, hrană și îngrijire.

Și totuși, legea, care trebuie să fie fundamentul moralității publice, îl gonește dela poarta unde el tot bate mereu, fără a-l auzi nimeni în larma egoismului, a totalei nepăsări, a unei insensibilități crude pustiitoare de conștiinți.

Pe când legislațiile moderne largesc tot mai mult sfera drepturilor copilului natural, asupra căruia se îndreaptă întreaga milă a societății, noi batem mereu același caldarâm, fără a auzi glasul celor aruncați la răspântia drumurilor, a pierzaniei sufletești, a criminalității.

Am rămas la mentalitatea dreptului primitiv roman. Insuflată codicelui Caradja. fără a împrumuta prefacerile transmise în codul Calimah și fără a simți pulsul legislațiilor occidentului care se frământă continuu spre mai multă dreptate.

Azi a venit la mine o sateancă cu un copil care se ținea spăriet de haina ei. Trăise cu unul 7—8 ani din a căror relațiuni rezultase acest băețel. Mi-a prezentat actul de naștere al acestuia în care

scria că tatăl său, concubinul, îl recunoștea, mărturisea acolo că e fiul lui, dar degeaba, pentru că codul civil dela 1864, care recunoaște fiului natural drepturile copilului legitim față de mamă, când e vorba da tată, nici raport juridic, nici moștenire, educație, îngrijire, nimic, ci numai nepăsare și sfidare totală a sentimentelor de milă și creștinism.

— Mă dă afară din casă frații bărbatului, nu vă îndurați, Domnule Judecător, n'am unde mă duce cu copilul.

Defunctul, soț nelegitim care-și recunoscuse fiul prin actul de naștere, nu fusese nici odată căsătorit, nu poate fi vorba de atingeri aduse familiei, deci, vedeți cât e de nedreaptă stavila care o ridică codul contra copilului ce se ținea în fața mea de fusta mamei sale, spăriat și timid, pălmuit de prigoana rudelor tatălui său.

Jurisprudența a șovăit, aici a dat alimente copilului la cererea mamei, dincolo le-a refuzat, pe urmă le-a acordat, menținându-se soarta bastardului în frigurile nesiguranței, a sărăciei, a morții, imprimându-se impunitatea pe fapta ticălosului care refuza benevol bucata de pâine vlăstarului său.

De aci, pruncucideri, vânzări de copii, dări de suflet, imprimarea unor sentimente oamenilor inferioare celor a animalelor. Așa vrea codul!

Dăunăzi, o mamă care-și transmisese copilul de mizerie, după un număr de ani, cuprinsă de remușcări, căutându-l și negăsindu-l, s'a sinucis.

Era licărirea supremei conștiințe către specie, trezită de amintirea micului vlăstar spre care o mână glasul sângelui.

Mai putem sta oare sub biciuirea unui trecut de nepăsare către copii naturali, care trebuiesc asimilați imediat cu cei legitimi? Nu.

Sub bolta cruzimii actuale, în care freamătul imenselor nedreptăți străbate rândurile umane cu un fior de trezire și remușcare, simțim parcă forța care ne mână spre o nouă legislație, cerută de orizonturile largi ale milei și solidarității, către cei ce sufăr în noaptea tuturor durerilor!

Traian Romulus Scriban
Președintele Judecătoriei Herța

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE SECȚIUNEA I

Audiența dela 7 Iulie 1926

Președinția D-lui Al. Alessiu, Consilier

Dionisie Dumitrescu cu Ion Teulescu

INCHIRIERE. — PRELUNGIREA CONTRACTELOR. — CHIRII. — RECTIFICAREA LOR PE ANUL 1926—1927 ÎN RAPORT CU SITUAȚIA VALUTARĂ DIN 1924. — ART. 48 DIN LEGEA CHIRIILOR DIN 1924.

Când legiuitorul prin art. 48 din legea chiriiilor din 1924 a dispus că proprietarul va putea cere o rectificare a chiriei pe anul 1926—1927 în

raport cu situația valutară din momentul exigității ei, nu a înțeles să stabilească acest raport față cu situația valutară din anul 1916, ci față cu cea din 1924, deoarece a voit a pune atât pe proprietari cât și pe chiriași la adăpost de eventualele fluctuațiuni valutare ce s'ar produce în cursul perioadei de prelungire.

No. 3257 — Admis recursul făcut de Dionisie Dumitrescu contra hotărârii cu No. 4/926 a comisiei arbitrale Buzău în proces cu Ion Teulescu.

S'au ascultat D-nii avocați Gh. Bădescu în susținerea recursului, Răuceanu și Bosnief Parașchivescu în combaterea lui.

Curtea dellberând,

Asupra recursului făcut de Dionisie Dumitrescu contra hotărârii No. 4/926 a comisiei arbitrale Buzău în cauză cu Ioan Teulescu.

Văzând și motivul III de casare astfel formulat:

«Exces de putere și violare de lege.

«Comisiunea arbitrală prin unul din considerentele hotărârii sale afirmă că legiuitorul edictând art. 48 din legea prelungirii contractelor de închiriere din 1924, s'a referit la diferența valutară dintre anii 1916—1928, ultimul an de prelungire al legii din 1924, consecințele acestei argumentări a fixat sporul la care am fost obligat prin hotărârea ce atac cu recurs.

«Că nu aceasta a fost intenția legiuitorului, este faptul că odată cu votarea legii a fixat și sporul legal al chiriiilor pe periodul de timp 1924—1927, astfel cum a crezut el de cuviință.

«Dar fiindcă valoarea leului fluctua dela o zi la alta și-a zis că cel puțin pentru ultimul an de prelungire fluctuațiunea leului să fie fixată atât pentru proprietar cât și pentru chiriaș la valoarea pe care o avea leul în momentul punerii în aplicare a legii, pentru că numai astfel s'ar fi putut păstra o dreaptă proporție a chiriei legală fixată de legiuitor la 1924.

«Dacă legiuitorul s'ar fi referit la diferența de valută dintre 1916 și 1927, de ce n'ar fi avut-o chiar el în vedere la fixarea chiriiilor pe noul period de prelungire 1924—1927.

«Comisiunea arbitrală obligându-mă la un spor de chirie peste chiria din 1924, data punerii în aplicare a legii, fără a se fi făcut dovada devalorizării leului dela această dată și în anume proporție, a comis un exces de putere și o violare a legii».

Având în vedere că din hotărârea atacată cu recurs rezultă că Ion Teulescu a chemat înaintea Comisiunii arbitrale Buzău pe chiriașul său Dionisie Dumitrescu pentru ca în contradictoriu să se fixeze chiria sporită conform disp. art. 48 din actuala lege a chiriiilor pe anul de prelungire 1926—1927 la suma de 24000 lei.

Având în vedere că Comisiunea admite în parte cererea intimatului și sporește chiria pe anul 1926—1927 dela 4800 lei, la 20000 lei.

Având în vedere că pentru a hotări astfel, Comisiunea stabilește că intenția legiuitorului din 1924, a fost ca în mod treptat să scoată de sub regimul excepțional diferite categorii de imobile, tinzând astfel spre regimul normal al liberei tranzacțiuni și ca un corectiv pentru prelungirea de 3 ani, a contractelor de locuințe, a dispus ca în cel de al treilea an, adică pentru anul 1926—1927, deși chiriașul nu va putea fi evacuat, totuși el să fie obligat a plăti o chirie în raport cu situația valutară, adică echivalentă cu chiria care s'ar putea obține la libera tranzacție; că deci rectificarea de chirie pe ultimul an de prelungire prevăzută de art. 48, are a se face, ținându-se seamă de situația valutară din 1926 în raport cu cea din 1916, iar nu în ra-

port cu situația valutară din 1924, cum pretinde recurentul.

Că, termină Comisiunea — din acest punct de vedere cererea intimatului este fundată și apreciind, fixează chiria pe ultimul an de prelungire la suma de 20000 lei.

Având în vedere că prin motivul III de casare, recurentul susține că comisiunea a comis un exces de putere și o violare de lege atunci când a fixat chiria pe ultimul an de prelungire pe baza diferenței valutare dintre anii 1916 și 1926—1927, iar nu pe baza diferenței de valută dintre 1924 și 1926—1927.

Considerând că legea închirierilor din 1924, fixează chiria contractelor ce se bucură de prelungire pe întreaga durată de trei ani, iar pe ultimul an admite — prin art. 48 — o simplă rectificarea a chiriei pe 1926—1927 în raport cu situațiunea valutară din 1924, pentru a pune astfel la adăpost atât pe proprietari cât și pe chiriași de eventualele fluctuațiuni valutare ce s'ar produce în cursul perioadei de prelungire.

Că, aceasta a fost intenția legiuitorului rezultă din împrejurarea că legea fixează în art. 9 un singur spor de chirie pe întreg periodul de prelungire de 3 ani, fără ca din vreun alt text de lege să reiasă că pentru ultimul an de prelungire s'ar fi urmărit să se acorde proprietarului dreptul la o chirie egală cu aceea ce s'ar fi putut obține la libera tranzacție, așa cum pretinde recurentul și cum ar ajunge a i se recunoaște dacă s'ar admite că diferența valutară are a se calcula în raport cu cursul leului dela 1916 când valoarea lui era necontestat aur.

Că, dacă legiuitorul ar fi înțeles să se raporte la cursul leului dela data de mai sus, nu mai avea nici un sens să se acorde și chiriașului dreptul de a cere rectificarea chiriei, de oarece fiind în afară de orice presupunere că leul ar fi putut obține un curs mai ridicat peste cursul aur dela 1926, el nici odată nu s'ar fi putut găsi în situațiunea de a putea stabili vre-o diferență valutară în favoarea sa, pe care să o reclame în justiție.

Că așa fiind, numai prin exces de putere și violare de lege comisiunea arbitrală a fixat chiria pe ultimul an referindu-se la raportul dintre situațiunea valutară din 1926 și cea din 1916, în loc să se refere la cea din 1924, așa că motivul III de casare devine fundat și recursul urmează a se admite, — fără a se mai discuta motivele I și II, la susținerea cărora s'a renunțat — trimițându-se afacerea înaintea aceleiași comisiuni, spre a fi judecată în conformitate cu cele mai sus stabilite.

Pentru aceste motive, casează.

SECȚIUNEA II

Audiența dela 18 Maiu 1926

Pregedînția D-lui Oscar N. Nicolescu, Președinte

Ion I. Darie cu Ministerul Public

ACȚIUNE PRIVATĂ, — DESPĂGUBIRI CIVILE, — MINOR, — ACHITARE, — RESPONSABILITATEA PĂRINȚILOR, — ACȚIUNE ÎN DAUNE, —

EXERCITIUL EI ÎNAINTEA INSTANTELOR CIVILE, — ART. 10 AL. 2 ȘI 11 AL. 2 PROC. PENALĂ, — ART. 1000 COD. CIVIL.

Dispozițiunile art. 11 al. 2 din proc. penală potrivit cărora hotărîrea achitătoare închide părții vătămate orice drum de judecată înaintea Tribunalului civil, se referă numai la daunele ce izvoresc din faptul însuși pentru care inculpatul a fost achitat; astfel că responsabilitatea tatălui și a mamei față de partea vătămată, neavând sorgintea în însuși faptul prejudiciabil săvârșit de minor, ci în negligența sau în lipsa din partea părinților de a îndeplini îndatoririle lor, urmează că achitarea minorului de către instanța represivă, nu face să dispară această responsabilitate, dar acțiunea în daune la care ea dă naștere, nu poate fi exercitată înaintea Tribunalului represive ci numai înaintea instanțelor civile.

No. 1457. — Admis recursul făcut de Ion I. Darie contra sentinței cu No. 21 925 a Trib. Putna s. I.

S'au ascultat D-l avocat Dan Gheorghiu în dezvoltarea motivului de recurs și D-l Procuror M. Mosgos în concluziuni.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de casare:

„Incompetință și exces de putere.

„Tribunalul Putna S. I-a prin sentința penală No. 21 din 12 Ianuarie 1925, achitând pe fiul meu Ștefan I. Darie, în etate de 10 ani, de delictul prevăzut de art. 249 cod penal cu aplicațiunea art. 62 cod penal, m'a obligat totuși să plătesc 10000 lei despăgubiri civile, ca răspunzător de daune, deși prin achitare, constatându-se că delictul nu poate fi imputabil inculpatului, dispăruse cu totul baza legală pe care s'ar fi putut întemeia o condamnare la daune.

„Daunele fiind un accesoriu al delictului, Trib. penal când achită devine incompetent să judece și să aprecieze despăgubirile, iar dacă s'ar considera că pot fi cerute în baza art. 998—1000, cod civil ca o consecință a unui quasi delict, aceasta este numai de competența Tribunalului civil.

„Trib. penal neputând judeca despăgubirile civile decât numai în caz de condamnare sau absolvire și art. 389 proc. penală neavând aplicare în caz de achitare în materie de delict și contraveniune conform jurisprudenței constante a acestei Onor Inalte Curți;

„Trib. Putna S. I-a după ce a pronunțat achitarea și s'a devestit de afacerea penală, schimbând soluțiunea primei instanțe care pronunțase absolvirea, numai cu exces de putere a judecat și apreciat despăgubirile civile pentru care devenise incompetent”.

Având în vedere că din sentința adusă în recurs rezultă că Ștefan I. Darie, în vârstă de 10 ani, jucându-se cu arcul cu săgeți armate cu o sârmă ascuțită, a scăpat din greșală o săgeată care s'a înfipt în ochiul drept a lui Petre Dragomir, din care cauză acesta a pierdut ochiul; că, fiind trimis înaintea judecătorului Ocolului Odobești pentru faptul de rănire prin imprudență, prevăzut de art. 249 cod. penal, judecătorul de ocol constată că, deși faptul este dovedit, însă inculpatul a lucrat fără pricepere și, în baza art. 10 proc. pen., pe de o parte, declară absolvit pe inculpat de pedeapsă, iar, pe de altă parte, condamnă pe Ion Darie, în calitate de părinte al inculpatului, civilmente responsabil conform art. 1000 cod civil să plătească lui Vasile Dragomir, părintele victimei, 15000 lei despăgubiri civile.

Că, în contra cărții de judecată făcând apel atât reclamantul cât și răspunzătorul civilmente, Trib. Putna S. I-a, constată, ca și prima instanță, că inculpatul a lucrat fără pricepere, dar decide că atunci când un minor de 15 ani a săvârșit o infracțiune lucrând fără pricepere, judecata urmează să pronunțe achitarea; în consecință, tribunalul reformează cartea de judecată numai asupra acestui punct, declară achitat pe inculpatul Ștefan I. Darie de pedeapsa prevăzută de art. 249 cod penal, dar totuși menține condamnațiunea la despăgubiri civile, pronunțată de prima instanță contra lui Ion Darie în calitate de părinte răspunzător civilmente, pe care le fixează la 10000 lei;

Că, pentru a menține condamnațiunea la despăgubiri a părintelui inculpatului achitat, Tribunalul argumentează că achitarea pentru lipsă de discernământ trebuie asimilată cu absolvirea din punctul de vedere al efectelor civile, de oarece, ca și în cazul de absolvire, materialitatea faptului este constantă și achitarea se pronunță numai din cauza unei circumstanțe personale inculpatului; că, afară de aceasta, a trimite pe partea civilă înaintea instanțelor civile, ar însemna să nu poată niciodată obține despăgubiri chiar justificate de ar fi, întrucât art. 11 al. 2 proc. penală închide părții civile orice cale la tribunalele civile, în caz când instanța penală a pronunțat achitarea;

Considerând că după art. 10 proc. penală, este achitare atunci când se recunoaște că faptul imputat nu are ființă sau că inculpatul nu poate fi răspunzător de acel fapt, și este absoluțiune atunci când se recunoaște că faptul imputabil inculpatului și a cărui ființă este constatată, nu cade sub previziunile nici unui text de lege;

Considerând că, după art. 62 cod. penal, crimele

sau delicturile comise de un minor ce are vârsta de 8 ani până la 15 ani deplină, nu se pedepsesc dacă se decide de judecată că inculpatul a lucrat fără pricepere;

Că, de aci rezultă că legiuitorul declară nerăspunzător pe minorul de 15 ani care săvârșește o infracțiune penală fără discernământ; de unde consecința, că trimis în judecata Tribunalului represiv, el urmează a fi achitat;

Considerând, în speță, că instanța de fond stabilind că inculpatul S. I. Darie în etate de 10 ani a comis o rănire prin imprudență, fapt care cade sub previziunile legii penale, fără însă, să fi lucrat cu pricepere, cu drept cuvânt a pronunțat achitarea lui în conf. cu art. 10 al. 2 cod. penal;

Considerând, cu privire la despăgubirile civile, că dacă art. 11 al. 2 cod de proc. penal dispune că hotărârea achitătoare închide părții vătămate orice drum de judecată înaintea Tribunalului civil, această dispozițiune însă, nu se referă decât la daunele ce izvorăsc din faptul însuși pentru care inculpatul a fost achitat;

Considerând, pe de altă parte, că acțiunea în daune nu poate fi exercitată înaintea instanțelor represive decât numai dacă daunele iau naștere dintr-o infracțiune penală și dacă este introdusă ca accesoriu a acțiunii publice;

Considerând că dacă atunci când minorul de 15 ani este achitat de infracțiunea ce i se impută fiindcă a lucrat fără pricepere, partea vătămată nu poate cere daune pentru faptul lui, ea este însă îndreptățită să exercite acțiunea ce-i conferă art. 1000 cod civil, care dispune că tatăl și mama sunt răspunzători de prejudiciul cauzat de copiii lor minori, ce locuiesc cu dânsii;

Considerând că, această dispozițiune se întemeiază pe puterea părintească care dă tatălui și mamei dreptul și îndatorirea de a supraveghea în mod constant pe copiii lor cât timp sunt incapabili de a-și dirija propriile lor acțiuni și de a preveni greșalele lor, fie prin această supraveghere, fie prin educațiunea intelectuală și morală ce sunt însărcinați a le da;

Considerând că această responsabilitate a tatălui și a mamei față de partea vătămată, neavând, dar acțiunea în daune la care ea dă naștere, nu vârstă de minor, ci în neglijența sau în lipsa din partea părinților de a îndeplini îndatoririle lor, rezultă că achitarea minorului de către instanța represivă nu face să dispară această responsabilitate, dar, acțiunea în daune la care ea dă naștere, nu poate fi exercitată înaintea Tribunalului represiv ci numai înaintea instanțelor civile;

Considerând, în speță, că Trib. prin sentința supusă recursului achitând pe minor, însă menținând condamnățiunea la despăgubiri pronunțată de către prima instanță contra părintelui inculpatului pe baza art. 1000 cod civil, în loc să rezerve părții această acțiune, spre a fi judecată de instanțele civile, a nesocotit principiile enunțate mai sus și a excedat limitele competenței sale, pronunțând o hotărâre casabilă;

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN IASI S. II civ.-cor.

Audiența dela 8 Octombrie 1926

Președinția D-lui M. D. Patron, Președinte

Solomon Segall cu Gh. Sp. Hasnaș

ÎNCHIRIERE. — PROCEDURA SUMARĂ A LEGII PROPRIETARILOR. — DACĂ INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI POT SĂ STATUEZE ÎN FOND ASUPRA DREPTULUI DE PROPRIETATE. — ART. 1, 2 ȘI URM. LEGEA PROPRIETĂRILORE DIN 30 MARTIE 1903.

În litigiile dintre proprietari și chiriași cari se judecă conform procedurii legii proprietarilor, nu se poate discuta însăși existența dreptului de proprietate, când chiriașul ar avea motive temeinice de a o contesta, și în asemenea caz, instanțele judecătorești sunt silite să se mărginească numai a aprecia seriozitatea unei asemenea contestații, primind acțiunea când aparența dreptului este rămasă în favoarea aceluia ce se pretinde a fi proprietar, și respingându-i-o pentru lipsă de calitate atunci când această aparență a trecut în favoarea unei alte persoane.

No. — Admis apelul făcut de către Solomon Segall în contra sentinței Tribunalului Botoșani No. 290 din 24 Iunie 1926 în proces cu George Sp. Hasnaș.

S'au ascultat D-ii avocați C. Simionescu pentru apelant și Ion Popescu pentru intimat.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Solomon Segall în contra sentinței Tribunalului Botoșani No. 290 din 24 Iunie 1926, prin care se admite acțiunea intentată de Gh. Sp. Hasnaș în contra lui și se declară reziliat contractul de închiriere intervenit între ei la 5 August 1921 vizat de Administrația Financiară Botoșani la No. 492 din 1921 cu privire la imobilul din Botoșani Str. Călugăreni No. 28 pe ziua de 26 Octombrie 1925 și a obligat a plăti reclamantului suma de 49000 lei daune plus două mii lei cheltueli de judecată.

Văzând susținerile părților și actele dela dosar.

Văzând că Gh. Sp. Hasnaș, în calitate de proprietar, a făcut acțiune contra lui Solomon Segall chiriașul său, pentru rezilierea pe ziua de 26 Octombrie 1925 a contractului de închiriere intervenit între ei, vizat de Administrația Financiară Botoșani sub No. 492 din 1921 și prelungit pe baza legilor de

prelungire cum și pentru a fi obligat să-i plătească 52000 lei daune, osebit cheltueli de judecată.

Că acțiunea a fost introdusă și judecată conform legii proprietarilor.

Văzând că la prima instanță, părțile au opus în prim rând lipsa de calitate a reclamantului Gh. Hasnaș, pentru motivul că prin actul sub semnătură privată dela dosar, transcris de Trib. Botoșani sub No. 3636 din 16 Septembrie 1925, a vândut imobilul închiriat către Sigmund Zecler și David Iosipovici, cari deci actualmente sunt proprietarii acestui imobil.

Văzând că prin jurnalul din 22 Decembrie 1925, prima instanță a respins incidentul pe motivele, că din interogatorul luat reclamantului în instanță, în urma cererii părâtului se constată că actul de vânzare a rămas fără putere, de oarece cumpărătorul nu și-a îndeplinit obligațiunea din zdelca și că apoi chiar dacă s'ar fi respectat contractul totuși locatarul nu este primit a discuta chestiunile proprietarului imobilului, el fiind obligat a respecta contractul față de locatar ori cine ar fi el.

Că acest incident este din nou ridicat în apel.

Văzând că în fapt, din actul de vânzare sub semnătură privată dela dosar, cu data de 16 Septembrie 1925, transcris de Trib. Botoșani sub No. 3636 în ziua de 16 Septembrie 1925 se constată că Gh. Sp. Hasnaș a vândut către Sigmund Zecler imobilul din Botoșani, Str. Călugăreni No. 27, cu prețul de 270000 lei, din care a primit suma de 50000 lei, rămânând ca suma de 120000 lei să o primească a doua zi, când urma să se facă autentificarea actelor, iar restul de 100000 lei cel mult la 16 Septembrie 1926 fără nici un procent.

Că, noii cumpărători, Sigmund Zecler și D. Iosipovici, au notificat chiriașului Solomon Segall vânzarea la data de 14 Octombrie 1925 (vezi notificarea dela dosar).

Că reclamantul Gh. Hasnaș, opune că asupra acestei preținse vânzări s'a revenit în urmă, din culpa cumpărătorilor cari nu s'au prezentat spre a face actul autentic.

Văzând că în acțiunile obicinuie, litigiul, conform procedurii legii proprietarilor, se leagă între locatari și proprietarul care a semnat contractul de închiriere, titular necontestat al dreptului de proprietate.

Că, în conformitate cu procedura sumară și urgența prevăzută de această lege, nu se poate discuta în această instanță însăși existența dreptului de proprietate, atunci când chiriașul are motive temeinice de a o contesta.

Că astfel fiind, dacă se ivește o asemenea contestație, instanțele de judecată nefiind în măsură de a o rezolvi în fond, sunt silite să se mărginească a-i aprecia numai seriozitatea, sau mai bine zis a vedea dacă aparența dreptului este rămasă în favoarea celui ce se pretinde proprietar, primindu-i acțiunea în caz afirmativ și respingându-o pentru lipsă de calitate atunci când această aparență a trecut într'adevăr între timp în favoarea unei alte persoane.

Văzând că în cazul de față, dat fiind că a inter-

venit un act de vânzare între proprietarul Gh. Sp. Hasnaș, care a consimțit închirierea și cumpărării Sigmund Zecler și D. Iosupovici, act transcris și notificat chiriașului, acesta din urmă este îndrituit astăzi a opune reclamantului lipsa lui de calitate aparentă.

Căci, oricare ar fi motivele ce ar putea sprijini în mod temeinic acțiunea vânzătorului pentru nimicirea vânzării, — constatată prin actul dela dosar, — câtă vreme această nimicire nu s'a produs pe cale judecătorească, spre a fi stabilite prin hotărâre definitivă, aparența actului dăinuiește și chiriașul cu drept cuvânt își poate întemeia pe această aparență pretențiile de lipsă de calitate a proprietarului.

Că, pe de o parte, întrucât prin actul invocat se vinde proprietatea imobilului și se cesionează toate drepturile în contra chiriașului lui rezultând din actele de locațiune, chiriașul nu poate fi expus a suferi două condamnări, una în favoarea vechiului proprietar și alta în favoarea celui nou când acesta ar isbuti în urmă să dovedească validitatea vânzării.

Că, pe de altă parte, de oarece Gh. Sp. Hasnaș prin fapta lui a pus chiriașul în situația de a nu ști cu siguranță care este actualul proprietar real al imobilului, reclamantul nu se poate plânge de inconveniente rezultând pentru dânsul din această împrejurare, expunându-l pe chiriaș la riscul arătat în considerentul precedent.

Că deci, pentru a se permite reclamantului Gh. Sp. Hasnaș calea unei acțiuni după legea proprietarilor în contra părâtului, urmează ca el să nimească mai întâi pe calea unei acțiuni judecătorești vânzarea sau aparența de vânzare către Sigmund Zecler și D. Iosupovici, rezultând din actul sub semnătură privată dela dosar, sau să dovedească comunul acord al cumpărătorilor de renunțare la vânzare.

Că prin urmare, până ce proprietarul se va găsi în una din aceste două situații la acțiunile lui se va putea opune cu succes lipsa de calitate.

Că deci apelul de față este întemeiat și cată a fi admis.

Apreciind cererea de cheltueli de judecată, le fixează la 2000 lei.

Pentru aceste motive, redactate de d. Consiler Eugen Petit, admite apelul.

Semnați: *M. D. Patron, N. N. Gane, Eugen Petit.*

TRIBUNALUL ILFOV S. I civ.-cor.

Audiența dela 8 Octombrie 1926

Președinția D-lui Al. Streticescu, Judecător

Alexandrina Preot Al. Nicoreanu cu Gh. Achim

RETRACT LITIGIOS. — PROPUNEREA LUI PÂNĂ LA INTERVENIREA UNEI SENTINTE DEFINITIVE. — ART. 1402 ȘI 1403 COD. CIVIL. AUTORIZAȚIA FEMEII MĂRITATE. — CÂND ESTE CERUTĂ. — ART. 197, 200, 203, 207 ȘI 1285 COD. CIVIL.

1) Potrivit art. 1402 și 1403 din codul civil, retractul litigios se poate exercita numai atunci

când există proces asupra fondului drepturilor, atât în momentul cesiunei cât și în momentul exercitării lui; astfel că el nu poate fi propus decât numai până ce nu a intervenit o hotărâre definitivă cu autoritate de lucru judecat.

2) Cu toate că art. 197, 200, 203 și 207 cod. civil prin cuvintele „*porni judecată*” ar lăsa să se deducă intenția legiuitorului român de a modifica sistemul codului Napoleon, cerând autorizația soțului numai când femeia este reclamantă, totuși expresiunile „*sta în judecată*” din art. 204 și 205 cod. civil, înlătură orice discuțiune, pe lângă împrejurarea că nu ar fi nici o rațiune de a distinge după sensul literal al textelor, pentru a deduce în anume cazuri că este nevoie de autorizarea soțului, de altele când nu ar fi nevoie de ea.

Nc. 851. — Admisă contestația făcută de Alexandrina Preot Al. Nicoreanu cu autorizația soțului său Preot Al. Nicoreanu contra executării și titlului executoriu pus pe sentința 89 bis/2 a Trib. Ilfov s. I civ.-cor.

S'au ascultat D-nii avocați Tudorache pentru contestatoare și Curpen pentru intimat.

Tribunalul.

Asupra retractului litigios oferit în cauză de intimatul Gheorghe Achim pe temeiul art. 1402 și 1403 c. civ.

Având în vedere că în fapt se constată că prin petițiunile înreg. la No. 18253, 24757 și 19774 din 1926, Alexandrina Preot Al. Nicoreanu cu autorizația soțului său Preot Al. Nicoreanu a făcut contestație contra executării și titlului executoriu pus pe sentința 89 bis din 1922 pentru motivele că soțul său n'a fost citat cu ocazia judecării contestației lui Gh. Achim, că e proprietară exclusivă a imobilului în litigiu, că Gh. Achim n'are încă un titlu în contra ei și că în orice caz este coproprietară cu acesta.

Având în vedere că din deciziunea Curții de Apel Buc. s. I cu No. 169 din 1919 se constată că s'a ordonat partajul între Gh. Achim, Verona Oancea Panait și Joița I. Dumitru recunoșcându-se numitelor câte o treime din averea def. Nic. Achim zis Iosif Nicolae compusă din 4 hect. 4900 m. p. teren arabil, 2000 m. p. loc de casă cu clădiri și îmbunătățiri, 2500 m. p. izlaz și 1600 m. p. analogie aflate toate acestea în Com. Chiroiu Roșiori Căt. Sineasca și Chiroiu Ilfov.

Având în vedere că la 22 Aprilie 1921, posterior deciziunei arătate, cele două coproprietare ale intimatului, Verona Oancea Panait și Joița I. Dumitru prin actul de vânzare autentificat la No. 9012 vând contestatoarei Alexandrina Preot Al. Nicoreanu cu autorizația soțului ei Preot Al. Nicoreanu,

terenul ce ele stăpâneau în baza deciziunii și pe care îl identifica a fi 3 hect. loc arabil, 1335 m. p. loc de casă și 1667 m. p. izlaz, toate în Com. Chi-roiu.

Având în vedere că la 11 Sept. 1920 făcându-se executarea deciziunii Curții de Apel Buc. Portăreii Trib. Ilfov au declarat puse în posesie pe Verona Oancea Panait și Joița I. Dumitru, iar prin sentința 89 bis 1922 atacată cu contestație, s'a anulat procesul-verbal de posesie pe motiv că zisa decizie stabilea numai calitatea de moștenitori și dreptul la porțiune din succesiune, fără a determina porțiunea cuvenită fiecărui moștenitor.

Considerând că din textul art. 1402 și 1403 c. civ. rezultă că retractul litigios se poate exercita numai atunci când există proces asupra fondului drepturilor, atât în momentul cesiunii cât și în momentul exercitării lui și că deci el poate fi propus atât cât n'a intervenit o hotărâre definitivă cu autoritate de lucru judecat.

Considerând că în speță prin deciziunea 169 din 1922 a Curții de Apel Buc. rămasă definitivă tranșându-se conflictul de drepturi între intimatul G. Achim și surorile sale Verona O. Panait și Joița I. Dumitru și întrucât acestea au vândut drepturile lor contestatoarei posterior, rezultă că atât în momentul cesiunii cât și azi când se exercită retractul litigios, nu există nici un proces asupra fondului și în consecință retractul litigios nu se poate opune (Cas. II Dec. 407 din 6 Octombrie 1924).

Că pentru aceste considerațiuni și fără a mai discuta chestiunea admisibilității retractului litigios în materie succesorală, urmează a respinge ca nefondată cererea formulată de intimat.

In fond.

Asupra contestației de față.

Având în vedere că deși contestația făcută de Alexandrina Preot Al. Nicoreanu cu autorizația soțului Preot Al. Nicoreanu se bazează pe mai multe motive, totuși oral în instanță numita a susținut numai 2 motive și anume: a) că la 24 Februarie 1922 când s'a pronunțat sentința 89 bis nu s'a citat în instanță și soțul său și b) că această sentință nu face decât să analizeze procesul-verbal al Portăreilor Trib. Ilfov fără să declare că atribue cuiva posesia.

Având în vedere că intimatul fără a examina primul motiv s'a oprit la al doilea motiv al contestației arătând că anularea procesului-verbal de posesie are de efect restabilirea lucrurilor anterioare și a cerut respingerea contestației;

Având în vedere că în ce privește primul motiv de contestație, din sentința acestui Trib. 89 bis din

24 Februarie 1922 rămasă definitivă se constată că la data judecării contestației lui Gh. Achim contra procesului-verbal al Portăreilor I. Bădulescu din 11 Sept. 1920, soțul contestatoarei, Preot Al. Nicoreanu n'a fost citat în instanță.

Considerând că autorizarea soțului pentru femeia măritată este cerută atât pentru a sta în judecată cât și pentru a face orice act extra judiciar oricare ar fi regimul sub care s'au căsătorit soții;

Considerând că deși art. 197, 200, 203 și 207 c. civ. prin cuvintele „*porni judecata*” ar lăsa să se deducă intenția legiuitorului român de a modifica sistemul Codului Napoleon, cerând autorizația soțului numai când femeia este reclamantă, totuși expresiunile „*sta în judecată*” din art. 204 și 205 înlătură orice discuțiune pe lângă împrejurarea că nu ar fi nici o rațiune de a distinge după sensul literal al textelor pentru a deduce în anume cazuri că este nevoie de autorizarea soțului, de altele când nu ar fi nevoie de ea.

Că în favoarea acestei interpretări este și dispoziția art. 1285 c. civ. după care femeia măritată nu poate sta în judecată pentru averea parafernala fără autorizarea soțului, astfel că, în regulă generală, autorizarea soțului este necesară și că numai prin excepțiune (art. 198 c. civ.) femeia poate sta în judecată ca defendoare fără a fi autorizată de soț.

Considerând că potrivit art. 207 c. civ. femeia sau bărbatul putând cere anularea tocmelilor sau pornirilor în judecată făcute fără autorizare, rezultă că potrivit și cu art. 735 al. 3 pr. civ. contestația pe acest motiv devine fondată și în consecință fără a mai discuta al doilea motiv, urmează a o admite, a anula titlul executoriu pus pe sentința 89 bis din 1922 împreună cu sentința și actele de executare făcute în cauză.

Având în vedere că odată anulată această sentință, dată asupra contestației lui Gh. Achim, urmează ca să se judece din nou contestația acestuia pentru când se va fixa termen la stăruință.

Pentru aceste motive, admite contestația.

Semnat: Al. Strelicescu.

BIBLIOGRAFIE

„*Revista Juridică*”. Sub acest titlu a apărut la Cluj o nouă revistă de specialitate în ramura dreptului, operă a juriștilor ardeleni și bănățeni, sub direcțiunea d-lui I. Suciu, decanul Baroului din Cluj.

Primele două numere ce am primit, arată țelul acestui organ juridic, care este de a propaga cultul dreptului și respectul legii, și își manifestă activitatea printr'un interesant material doctrinar și jurisprudențial.

Urăm noului confrate viață lungă și succes desăvârșit în realizarea scopului ce și-a propus.